Tertúlia Literària Dialògica. Escoltar, pensar i enraonar: compartir

Montserrat Carbonell i Ortiz, Gemma Cardó i Vila
Infermeres Especialistes en Salut Mental. Subaguts i Hospital de Dia Centre Fòrum Hospital del Mar (INAD)
V Congrés Català d'Infermeria de Salut Mental Barcelona,7 i 8 de juny de 2018

Què és la Tertúlia Literària Dialògica?

Paraula clau: DIÀLEG, sobre coses quotidianes i personals que ens genera la lectura del text i la reflexió conjunta.
Generador d'APRENENTATGE al compartir les diverses opinions.
És un diàleg igualitari en situacions de desigualtat.
Perquè es llegeixen les Obres de la Literatura Universal? son referents culturals de primer ordre per a comprendre i reflexionar sobre el món

Com descobrim la TLD?

Una pacient participava a TLD de l'Escola de Persones Grans de la Verneda i ho va proposar com activitat perquè a ella li era molt útil.
Sempre atents a les capacitats i coneixements dels pacients, i trobant maneres per potenciar-les....
Però varen sorgir dubtes....prejudicis?????
Els membres de l'equip vàrem fer una reflexió conjunta de les estratègies que faciliten la recuperació i vàrem endegar aquesta peculiar activitat en un recurs de Salut Mental

Reflexions usuaris

«Surt de la normalitat, surt de l'àmbit sanitari»
«Sentir-se fora de l'hospital, del tractament, entre iguals tots els participants»
«Interactuar amb més improvisació»
«Beneficiar-se de les idees diferents que tenen els altres»
«És simplement una tertúlia agradable entre coneguts»

Canvis que es produeixen

Es genera complicitat que fa que la relació sigui distesa tan durant l'activitat com després a la unitat.
No hi ha llibres que se'ns resisteixin, no estem condemnats a llegir exclusivament el llibre curt, fàcil, de moda, el que hem llegit sempre...
Ha augmentat la capacitat d'esperar, de controlar la impulsivitat i de la por d'oblidar-se d'allò que es vol compartir.
Reconeixement del sentiment de ser valorat i respectat com a igual.
Descobrir que la pròpia interpretació no és l'única
Es recuperen habilitats: llegir, compartir, dialogar, gaudir de la companyia.
En els professionals: adonar-nos que tant els professionals com els pacients ens comprometem i complim, llegim, relacionem el text amb experiències pròpies actuals o passades...
Hem estat capaços de no liderar l'activitat, hem pogut canviar el rol d'infermera pel de contertulianes.

Reflexions prèvies

Quan se'ns va proposar aquesta activitat en un grup de les nostres característiques, vàrem analitzar els prejudicis:
Serien capaços de llegir? s'hi atrevirien?
Podrem participar amb tots en una activitat conduïda per experts de fora de l'àmbit sanitari?
Serem capaces de deixar el rol d'infermeres per ocupar el de contertulianes?
Després de força reflexió vàrem arribar a la conclusió que una activitat d'aquest tipus incideix directament en la salut a través d'estratègies d'àmbit més social.

Objectius de l'activitat

a) Facilitar que l'usuari connecti amb l'entorn participant en una activitat que pot seguir fent a l'alta en un recurs comunitari.
b) Permetre que l'entorn entri a la unitat i en la recuperació mitjançant la intervenció de professionals d'àmbits comunitaris que faciliten que l'activitat no es centri en la malaltia i la medicació.
c) Posar en pràctica habilitats: cognitives, socials i emocionals. Desenvolupament
Una hora per setmana, entre 8 i 15 tertulians, en una sala tranquil·la.
El llibre s'escull per votació dels tertulians.

La comunitat entra a l'hospital

Les activitats incideixen en la socialització, augmenten l'autoestima, faciliten la relació, el respecte de les opinions, el sentiment de pertinença a un grup....
La TLD es diferencia per l'apropament hospital-comunitat: la moderen persones que treballen a l'Escola de Persones Adultes de la Verneda, per tant els recursos comunitaris entren a l'hospital i faciliten la connexió amb l'entorn.

Conclusions

- És una activitat que ens permet mantenir un diàleg entre iguals durant una hora. Estem centrats en la paraula enlloc de en la imatge tan habitual en els nostres temps.
- En aquest món que tot va de pressa, ens permetem reflexionar sobre molt poquetes pàgines. De mica en mica s'aconsegueix llegir tot un llibre.
- És un espai relaxat, on sempre respectuosos, som convidats a ser escoltats i a escoltar els altres.
- El text facilita enraonar de sentiments controvertits i coneixements que ens connecten amb les nostres emocions i ens transporten a altres moments. Genera complicitat. És un espai de benestar i distensió on es treballa amb les potencialitats

Bibliografia

- AGUILAR, C. ALONSO, MJ. PADRÓS, M. PULIDO,MA. (2010). «Lectura dialógica y transformación en las comunidades de aprendizaje». Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado, 67(24.1), 31-44. ISSN 0213-8646.
- PULIDO, C. ZEPZ, B. (2010). «La interpretación interactiva de los textos a través de las tertulias literarias dialógicas».Revista Signos, 43-2,295-309. ISSN 0718-0934.
- FONCILLAS BEAMONTE, M. LAORDEN GUTIERREZ, C. (2014) «Tertulias Dialógicas en Educación Social: Transformando el Aprendizaje». Revista Internacional de Sociología de la Educación, 3(3), 243-268 E-ISSN: 2014-3575.
- MARTIN REQUERO, MI. JIMÉNEZ YUSTE, A. (2013) «Las tertulias literarias dialógica, un desafío para la creatividad y la convivencia». Revista Creatividad y sociedad, 21, 1-21.

INAD Institut de Neuropsiquiatria i Addicions
Parc de Salut MAR Barcelona